

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra . . . . . 60 K Félévre . . . . . 340 K
 Negyedév. e. . . . . 170 K Egész évre . . . . . 660 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 3 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-4. SZÁM.

A református hívők a papválasztás szabadsága mellett Leszavazták a presbitérium javaslatát, mely Porzsolt meghívását célozta -- 470 „nem“, 270 „igen“

Szokatlanul nagy érdeklődés nyilvánult meg a tegnapi kitűzött református papválasztás iránt. Ennek az élénk érdeklődésnek érdekében az előzményei. Az egyház alkotmányának egyik sarkalatos pontja szerint a református hívők maguk választják meg lelképásztorukat. Ez ellen a jog ellen intézett merényletnek tekintették azt az eljárást, amit az egyház nyakára ült egynehány ember már-már meghonosítani igyekezett az által, hogy mindig ő jelölje ki a gyülekezetnek a lelkészt. Ritka kivételes esetben helye lehet annak, hogy meghívás útján töltsék be a megürült lelkészi állást, de ezt rendszerre tenni nem szabad.

Mint tegnapi vezetőcikkünkben kifejtettük, az utóbbi időben ezeknek az uraknak a szemében a lelkészjelöltek kiválasztásánál nem az arravalóság volt a döntő szempont, hanem az, hogy az illető kész hódoló szolgálja legyen egyházi felsőbbségének. Ilyen embert vélték találni Porzsolt István újfelhértői papban s ezért mindent elkövettek arra nézve, hogy beplántálják a debreceni parókhiára. Ugyanaz a püspök, aki az igazán érdemes Viktor János megválasztásának ellene szegült, azt hozván fel ürügyül, hogy vele szemben megsemmisítő ok forog fenn, mert ő az elhunyt lelkész halála óta egyizben megfordult Debrecenben, ugyanaz a püspök ugyanazt a semmisségi okot nem látta fennforogni két büszkorményi esetben, ahol olyanok választottak meg, akiknek egyike sem távozott Bősörményből, hiszen odavale lakosok is. Igen, mert a kiváló Viktor János kelletlen összehasonlításokra adhatott volna alkalmat, ha a püspök urral egy városba kerül.

Jelen esetben a püspök valósággal ráerőszakolta az akaratát a presbitériumra annak az érdekében, kinek legfőbb érdeme, hogy a püspöknek látogató körútja alkalmával ő rendezte a legfényesebb és legbődölőbb fogadtatást. Így történt, hogy a presbitérium egyhangulag azt a határozatot hozta, hogy a Porzsolt meghívását kívánja.

Azután a választók névjegyzékének elzárásával elzárta a lehetőséget annak, hogy bár tisztos és alkotmányos küzdelem árán az ellentétes felfogás hívei akarataikat érvényesítsék. — A választók névjegyzékét magához vette Márk Endre. (Van-e választási trükk, melyből ez az ur a részét ki ne vette volna?) És ábba senkinek nem lehetett beletekinteni.

Midőn végre egy küldöttség jelent meg a névjegyzék nyilvánosságának biztosítása érdekében a presbitérium elnökségénél, az két urnak, egyetlen egyszer, megengedte, hogy abba beletekintsenek, de jegyzetét már nem volt szabad készíteniük, annyival kevésbé lemasolniuk. És mikor másnap, emlékeztetük megerősítése céljából ismételték megjelentek a névjegyzék megtekintésére, akkor ehhez az engedelmet már megtagadták tőlük.

Tehát: az egyik félnek rendelkezésre áll a névjegyzék, a másiknak nem. Bezzeg, püspök uram, mint liberális blokk, nagy lármát csapna, ha elvárhatójának, Sléizinger-Sándor Pálnak így kellene a választását végig küzdenie Budapesten! Volna akkor szó jogrendről és fehértörőről!!!

Természetesen, ez a társaság rég túl van azon, hogy eféleket megfontolna, avagy az

eféle szemrehányásoktól magát veszélyeztetné. A közéleti izlésnek egészen más iskoláját járták ők.

Hogy azonban a hívők gyülekezete nem azonosítja magát Baltazár szükkörű társaságával és az általuk megfélemlített presbitérium kiereszkolt egyhangu határozatával, azt fényesen igazolja a tegnapi szavazás eredménye. **Kétszáz szavazattöbbséggel elvetették a presbitérium javaslatát, aminek következtében nem hívják meg Porzsoltot, hanem a megürült lelképásztori állás betöltésére pályázatot hirdetnek.**

Már jóval 9 óra előtt kezdtek gyülekezni a hívek a Nagytemplomban, melynek hajói, akárcsak nagy ünnepnapon, teljesen megteltek. Pont 9 órakor jelentek meg az egyházmegye kiküldöttjei: *Baja* Mihály lelkész és *Kesserű* Lajos világi tag, aki vezette a választók templomi gyűlését, mint elnök. Elsősorban felolvasta a presbitérium határozatát, mely szerint az *Porzsolt István újfelhértői* lelkész meghívását egyhangulag elhatározta, továbbá *Porzsolt* nyilatkozatát, mely szerint nevezett a meghívást kész elfogadni. Majd felolvastatta és megmagyarázta az idevonatkozó zsinati törvényeket és végül kérdést intézett a gyülekezethez, hogy kívánja-e *Porzsolt* meghívását.

A gyülekezet nagyrésze ellene szólt a meghívásnak és a választási elnök felszólítására az Ur asztala elé sereglett, ahol a gyülekezetből kiszemelt, szavazójoggal bíró 12 egyháztag tiltakozása jegyzékönyvbe vétetett. Az ellenmondás következtében az elnök **kénytelen volt a titkos szavazást elrendelni.**

A szavazás aztán két küldöttség előtt folyt le: az egyik, mely *Kesserű* Lajosból és *Baja* Mihályból állott az egyház tanástermében székelt, a másik pedig az egyházi hivatal irodájában, *Karai* Sándor és *Lencz* Géza tagokkal. Az első küldöttség mellett bizalmi férfi gyanánt dr *Kertész* István, a másik mellett *Kövessy* Lajos működött.

A választójog rendeleti életbeléptetése

A miniszterelnök a titkosságról és a lajstromos szavazásról

Budapest, március 1. *Bethlen* István gróf miniszterelnök ma este a miniszterelnökségen tartott sajtóértekezleten a következőket mondta:

A választójog egyik másik kérdésében végleges döntés még nincs. A budapesti választások megejtésére nézve még bizonyos megfontolás tárgyává tesszük, hogy lajstromos legyen e a szavazás, vagy kerületenkénti Budapesten. Az alkotmányjogi értekezlet, amelynek a tárgyalása jegyzékönyvben megjelent, a kormány most kifejtett álláspontját nagyjában helybenhagyta. A kormány elhatározta magát ez alapon, hogy eredeti tervéhez képest, amelynek megfelelő előterjesztést tett a Kormányzó ur *Öfömlétségének*, a választójog rendeleti ur *lépteti életbe*. Természetes, ez a rendelet csak ezekre a választásokra érvényes, mert hiszen az új nemzetgyűlés lesz hivatva, hogy a választójog kérdésében végleges állást foglaljon, törvényt hozzon.

A szavazni kívánók közt nagy zavart okozott, hogy jóformán senki sem tudta, hogy melyik parókhiális körhöz tartozik és így azt sem, hogy melyik küldöttség előtt adhatja le szavazatát. Igen sok megjelent pedig csak a helyszínen tudta meg, hogy nincs szavazati joga, mert az egyházi adóval hátralékban van. Ezért tartott a szavazás aránylag igen hosszú ideig.

Élénken érezhető volt ez alkalommal is annak a körülménynek a hátránya, hogy az egész város egyetlen egyházközséget alkot s így a szavazás az egész várost megmozgatta. Ez is mutatja, mennyire kívánatos lenne, ha minden egyes parókhiális kör külön önálló egyházközséggé fejleszteszük, valamint az is, hogy ha a határok észszerűbben állapíthatnának meg, mint jelenleg a parókhiális körök határai.

A szavazás egész napon át tartott megszokott nélkül; még csak déli szünetet sem tartottak; „igen“-nel szavaztak, akik elfogadták a presbitérium meghívást kívánó javaslatát, „nem“-mel azok, akik azt elvetették és pályázatot kívántak. Az elnök végre délután 5 óra 50 perckor kitűzte a zárórát és 6 óra 50 perckor lezárta a szavazást. Az összeszámolás este 8 óráig tartott. Ekkor hirdette ki *Kesserű* Lajos elnök az eredményt a nagyszámban várakozók előtt.

Az 1. számú küldöttségénél, ahol leginkább a belsőség szavazott, beérkezett 214 „nem“ és 197 „igen“ szavazat, a 2-ik küldöttségénél 256 „nem“ és 73 „igen“. Ezenkívül beadott 12 érvénytelen és egy üres cédula. Összesen tehát **470 „nem“ és 270 „igen“**.

Ezek szerint a presbitérium javaslatát kétszáz szótöbbséggel elvetették.

A tömeg az eredmény kihirdetését lelkes éljenzéssel fogadta és rendben szétoszlott.

Volt alkalmunk beszélni sok szavazóval s megállapíthatjuk, hogy különösen az intelligenciához tartozók jórésze kijelentette, hogy személyi tekintetek elhagyásával szavazott a presbitérium javaslata ellen, és szavazatával a büns rendszer ellen kívánt tiltakozni, mert nem tűrheti, hogy egynehány ember oktrojáljon a gyülekezet nyakára olyan lelkészt, akit az nem óhajjt.

Vajjon okul-e a szavazás eredményéből az a néhány ember és az egyház ügyvére levonja-e a tanulságokat?

Ami a választójogi rendeletnek intézkedéseit illeti, nagyjában a rendelet azon választójogot lépteti életbe, amelyet annak idején a parlament elé terjesztett a kormány, azon változtatásokkal, amelyek az ellenékel való tárgyalás rendjen alakultak ki, amelyekhez a kormány dacára annak, hogy tulajdonképpen a javaslat a szavazásig nem jutott, köve nincs. Mégis ezeket a választójogi rendeletben honorálni kívánja.

Egy kérdés van, mely az utolsó napokban igen nagy port vert fel, ez a titkosság, illetve a nyílt szavazás kérdése. Annak idején a kormány a választójogi javaslatban azon intézkedést vette fel, hogy a választás a vidéki kerületekben nyílt szavazás alapján, a törvényhatósági városok kerületeiben és a fővárosban pedig a titkosság alapján ejtessék meg.

A kormány ezen javaslatában arra az álláspontra helyezkedett, hogy a nyílt, vagy titkos szavazás kérdését nyílt kérdésnek tekint-

tette. Természetesen, miután a parlament a szavazáshoz nem jutott, a kormány kebelében is nyílt kérdésnek tekintették, szavazás utján döntötték el a kérdést, még pedig az eredeti intézkedések értelmében úgy, hogy a kormány a választójogi rendelet szerint a vidéki kerületekben nyílt, a törvényhatósági városi és fővárosi kerületekben pedig a titkos szavazást fogja elrendelni.

Ez természetesen a kormány felelősségére történik, mert minden rendeletért a kormány felelős. Ez egy kormányzati tény és nem törvényhozási tény, és a felelősség ezért a kormányt terheli. Az összeülő parlament lesz abban a helyzetben, hogy ezért a felmentvényt, illetve ha más felfogása lesz, az elítélést meghozza.

Ezt azért hangsúlyozom, mert a kormány nem akar ebben a felelősségben senkivel sem osztozni, valamint a rendeletnek több intézkedésére nézve sem. Sem az ugynevezett alkotmányjogi értekezlet, sem a pártok így tehát a kormányzópart sem kell, hogy e tekintetben a kormánnyal szemben felelősséget vállaljon. Nem is vállalhat, miután nyílt kérdésnek tekintette eddig és nyílt kérdésnek fogja tekinteni — ha én leszek a jövő parlament elején a miniszterelnök — a jövő parlament elején.

Annak idején a kormány választójogi javaslatában a lajstromos szavazást vetette fel Budapestre nézve. Tette ezt azért, mert egyes pártokban erős áramlatok mutatkoztak, amelyek a lajstromos szavazást kívánták elsősorban abból a szempontból, hogy a lajstromos szavazásban igazságosabb eszközt láttak, mint a kerületiben, másfelől, mert kívánatosnak tartották, hogy a lajstromos szavazással legalább Budapesten kísérlet történjék. Azonban egyes pártokban aggályok merültek fel, hogy ez a lépés helyes volt-e. A kormány ebben a kérdésben nem helyezkedett mereven a maga javaslatának álláspontjára, hanem azt — anélkül, hogy nyílt kérdésnek tekintette volna — mégis olyanak tekintette, amelyben hajlandó tranzitálni.

Junius második felében lesznek a választások

A függőben lévő kérdések közül a legfontosabb a lajstromos szavazásnak a kérdése, amelyre nézve a miniszterelnök kijelentette, hogy amennyiben meggyőződik őt a lajstromos szavazás célirányos voltáról, ő annak bevezetésétől nem zárkozik el és amint azt a választójogról szóló törvényjavaslatban is tervezte, kísérletképpen elrendelné a lajstromos szavazást a főváros területén. Tehát hivatalos oldalról a lajstromos szavazás tekintetében kötelező erejű nyilatkozat nem történt.

A kormányhoz közel álló körökből úgy értesülünk, hogy Budapesten mégis lajstromos és titkos lesz a szavazás. A szavazás kötelező lesz és közigazgatási uton fogják szigorú büntetéssel sújtani azokat, akik a szavazástól távol maradnak.

A miniszterelnökségen a választási ügyeket Petry Pál miniszteri tanácsos vezeti és így téves volt a lapoknak az a híradása, hogy a választások intézésére Gömbös Gyula nyerne beosztást a miniszterelnökségen. Gömbös Gyula csak a kormánypart részéről intézi a választási ügyeket és mint a pártnak a választási ügyeket intéző ügyvezető alelnöke van a miniszterelnökségen, ahol Petry Pál miniszteri tanácsossal egyetértésben teszi meg a szükséges intézkedéseket. Gömbös Gyulának a jelenléte a miniszterelnökségen tisztán csak célszerűségi okokkal magyarázható. Munkatársunknak alkalma volt ma Gömbös Gyulával a választási ügyekben beszélni, aki a választási rendeletről megjelent hírekkel ellentétben a következő nyilatkozatot tette:

— A választójogi rendelet a legnagyobb valószínűség szerint csak a hét végén jelenik meg, mivel a megállapodásoknak felvétele a rendelet szövegében a különböző korrekturek miatt több napot vesz igénybe. A választások határidejét illetően, ez valószínűleg junius má-

Andrássy megbánta az obstrukciót

Andrássy Gyula grófnak a ma reggeli lapokban megjelent nyilatkozatára vonatkozólag Bethlen István gróf miniszterelnök a következő nagyérdékű kijelentéseket tette:

— Andrássy Gyula gróf, úgy látszik,

Ebből a szempontból hajlandó volt megfontolás tárgyává tenni, hogy Budapesten a lajstromos választás, illetve a kerületi választás deklaráltságok. Most nem vagyok abban a helyzetben, hogy erre vonatkozólag a kormány közlését perfektnak tekinthetném és még megfontolás tárgyává tesszük ezt a kérdést. De legkésőbb holnap a kormány dönteni fog. Ha Budapesten a lajstromos választást határozzuk el, akkor valószínűleg honorálható az ellenzéknek azon kívánsága, hogy a budapesti kerületek száma 22-ről 25-re emeltessek fel.

A titkosság kérdése úgy állítatik be, hogy a kormány a vidéki kerületekben a nyílt szavazást azért vette fel, hogy ezáltal preszsióval és a korrupció eszközeivel befolyást gyakoroljon a választások eredményére. Epen ezért, hogy ez a vád ne érhesse a kormányt, rendeletében gondoskodott és gondoskodik arról, hogy minden ilyen visszaélés, preszió vagy terrorisztikus eszköz szigorú büntetőjogi szankcióval sújtassék. Hogy nyíltan beszéljek, a nyílt szavazást azt hiszem elsősorban az indokolta a kormány javaslatában, hogy ez azon meggyőződésben van, hogy emellett minden túlzottan szélsőséges áramlattal szemben több garanciát talál jobbra és balra.

A kormány törekvése a választások rendjén, amelyekre remélem, hogy nyugodtan és esendben folytathat le, az, hogy véget vet a forradalomnak, a forradalmi hangulatnak. Arra törekszünk, hogy egyfelől a függetlenségi, másfelől a középpárti és rendpartiaknak a kormányzópárthoz való csatlakozásával a magyar intelligenciának eddig a politikai élettől távolított rétegeit bevezessük a magyar politikai életbe, mert ezáltal gátat emelünk, illetve véget vetünk a forradalmi hangulatoknak.

Az Egységes Kormányzópart legutóbbi intézőbizottsági ülésén megválasztott szűkebb körű bizottság, amely Bethlen István gróf miniszterelnöknek a párt nevében a magyar nemzethez intézendő kiáltványát szövegezi, holnap délelőtt 12 órakor ülést tart.

sodik felére fog esni, mert a választás előkészítő munkálatai nagy időt vesznek igénybe. Elég, ha rámutatunk arra, hogy több ezerre menő polgár választójogosultságát kell megállapítani és ennek alapján kell új választói névjegyzéket összeállítani. Erre sok időt kell szentelni, ha elakarjuk kerülni azt, hogy olyan polgárokat, akiket megillet a választói jog, a szavazásból ki ne üssük. A kormányzópartban egyébként a legnagyobb optimizmusral néznek a választások elé. Megvannak győződve arról, hogy az egész ország megundorodott a sok személyes haretől és alkotó munkát kíván. A Keresztény Nemzeti Egyesülés Partja a jövő hét keddjén újabb értekezletet tart és ezen fognak véglegesen határozni magatartásuk felől. Hegyeshalmi Lajos kereskedelmi miniszternél tegnap összeültek a kereszténypart vezetői, névszerint Vass József kultuszminiszter, Bernolák Nándor népjóléti miniszter, Haller István, Ernszt Sándor és a politikai helyzetet vitatták meg. A tanácskozáson bizonyos elvi megállapodások jöttek létre, a párt jövő magatartását illetően is, de ezekről a megállapodásokról egyelőre részletek nem szivárogtak ki.

Bethlen István gróf miniszterelnöknél ma délelőtt Kállay Tibor pénzügyminiszter is fenn járt és mint hírlík, a fényüzési adóról szóló rendelet tárgyában tett jelentést a kormány elnökének.

A déli lapok nyomán az a hír terjedt el, hogy a miniszterelnökségen választási irodát rendeznek, amelyet Petry Pál dr. miniszteri osztálytanácsos vezetne. Illetékes helyen kijelentik, hogy ez a híradás nem felel meg a valóságnak. A választások adminisztratív ügyeinek irányítása a miniszterelnökségen nem történik és Petry Pál dr.-nak erre vonatkozólag semminemű megbízása nincs.

most már megbánta, hogy a választójogi törvénynek törvényerőre emelését megakadályozta. A töle megszokott módszerrel azért is, amit ő és az ellenzék többi tagjai cselekedtek, rám szeretné hártani a felelősséget, vagyis én lennék

felelős azért, hogy Andrássy Gyula gróf nem engedte a választójogi javaslatot törvényerőre emelni. Ez az állítás magában véve is annyira neveléses és abszurd, hogy a kérdés elintézését minden további nélkül rábírom a tárgyilagosan gondolkozó közvéleményre.

— Andrássy két bizonyítékot igyekszik felhozni tarthatatlan állításának bizonyítására: természetesen attól sem riad vissza, hogy a töle megszokott színezéssel a valódi tényállást ferde világításba helyezze. Azt állítja, hogy a választójogi tárgyalások utolsó stádiumában Pályi Ede utján tudomásomra hozta, hogy ő hajlandó leszerelni és én azt üzentem volna vissza, hogy javaslatát a Kormányzó ur elé fogom terjeszteni. Ezzel szemben a tényállás az, hogy én Pályi Edét nem láttam és vele nem beszéltem és akkor, amikor Pályival Eckhardt sajtófőnök ur beszélt, engem a Kormányzó ur magához hívott volt és Pályi kifejezetten hangsúlyozta Eckhardt előtt, hogy önéki senkitől megbízatása nincs és egy folyosói beszélgetést hallgatott meg. Világos tehát, hogy Pályi Ede utján Andrássynak semmit sem üzentem, legkevésbé azt, hogy én az Andrássy állítólagos javaslatát a Kormányzó ur elé terjeszttem.

— Ami továbbá azokra a hírekre vonatkozik, hogy én formálisan elbujtam a tárgyalások lehetősége elől, úgy ez egyszerűen neveléses állítás. Hiszen arra a proposícióna, amelyet Andrássy és az ellenzék egyszer Gaál Gaszton utján velem telefonon közölt, akkor, amikor a Kormányzó urnál tartózkodtam, nyomban megadtam telefonon a választ, sőt visszatérve a Házba, megismételtem előszóval, amiről a Ház tanuskodik és amelyet Andrássy Gyula még sem fog tudni letagadni.

— Második bizonyítékul azt hozza fel Andrássy, hogy felszólított engem arra, hogy jelentsem ki, hogy mik a terveim és erre a felszólításra én választ sohasem adtam. Ezzel szemben én megállapítom, hogy Andrássy erre a nagy nyilvánosság előtt engem soha fel nem szólított, hanem a nemzetgyűlés elnöke, Gaál Gaszton közölte velem, hogy Andrássy Gyula nála járt, kijelentvén, hogy az esetben, ha én kötelezőleg bejelentem a Háznak, hogy a választójogi rendelet utján léptetem életbe, ha a nemzetgyűlés működésének tartama alatt a javaslat törvényerőre nem emelkedik, ő hajlandó az ellenzék akcióját leszerelni. Másodsorban én erre Gaál Gasztonnak nyomban megadtam a választ, mely szerint én ilyen nyilatkozatot nem tettem, miután atekintetben, hogy a választójogi rendeleti uton fogom elítélni, még egyáltalában nem döntöttem és maga a kormány sem hozott ilyen irányú határozatot, sőt a törvény szempontjából nagyon meg fogjuk vizsgálni ezt a kérdést, mielőtt határozatot hoznánk, mert törvénytelenséget semmiesetre sem fogunk csinálni.

— Különbösen is az ajánlatot nem tartottuk komolynak. De még ha komolynak tartottuk volna is, ez a javaslat alig lett volna tárgyalható, mert a javaslat szerint ahány képviselő a választójogi vitában részt vett, annyiféle álláspont nyilvánult meg. Így semmi kilátás sem látszott volna, hogy őket ezzel a formulával közös nevezőre lehessen hozni, sőt tudomással bírtam arról is, hogy úgy mint Szilágyi Lajos, mások is a harc folytatására vannak elszánnak.

Ez a tényállás Andrássy Gyula bizonyítékait illetően.

Holnap jelenik meg a választójogi rendelet

Klebsberg Kunó gróf belügyminiszter ma a választójoggal kapcsolatos aktuális kérdésekről a következő nyilatkozatot tette:

— A választójogi kérdés összes részleteiben végleg el van döntve, úgy hogy semmi további tárgyalás ebben az irányban nem lesz. A lajstromos szavazás bevezetését, amelyre nézve egyedül nem történt még végleges megállapodás, — a főváros és környékének területére vonatkozóan a kormány nem tekintette elvi kérdésnek. Még a mai nap folyamán több párt vezetőibereinek meghallgatása után ez a kérdés is dűlőre jut és ily módon a mai nappal végleg lezárul a választójogi kérdés.

— A választójogi rendelet ehhez képest minden valószínűség szerint a hivatalos lap holnapi számában már megjelenik, amennyiben

A tisztviselők zsirellátása

Sertéseket hizlal a kormány

A köztisztviselők természetben való ellátásának egyik legnehezebben megoldható problémája a *zsirsükséglet fedezése*. A kormány most úgy akarja ezt a kérdést megoldani, hogy *zsir helyett sertéseket vásárol és azokat kihizlalva és a húst külön értékesítve a zsirt a tisztviselői szervezetek felhasználásával osztja szét.*

Két út volt a kormány részére nyitva. Vagy *élő sertéseket* vásárol, illetve vásároltat, vagy pedig saját üzemében *hizlal*, vagy megbizottakkal hizlaltat. Különböző érdekek ütköztek össze és az egyes érdekesoportokon belül is nagy ellentétek támadtak. A gazdák egyrésze azt óhajtott, hogy a kormány vásároljon ő tőlük közvetlenül élő sertéseket és azokat maga hizlaltassa, a gazdák másik része azt kívánta, hogy a kormány a gazdák hizott sertéseit vásárolja össze. Érdekeik védelmére sikra szálltak a kiviteli cégek, majd jöttek az iparszerű hizlálók, a bankok és nagyvállalatok hizlaldái, ezeknek megint más volt az érdeke. A különböző érdekek e nagy harcát a kormány most úgy oldotta meg, hogy a hizott sertések vásárlását elejtette és *sojtát* üzemben való hizlálás mellett foglalt állást.

A hizlálást részben *gazdák*, illetve *uradalmak*, részben *vállalati hizlaldák* fogják végezni, ellenben a *takarmányanyagokat* a kormány saját kockázatára fogja összevásároltatni és a hizlálók rendelkezésére bocsátani.

A takarmányanyagok összevásárlását első sorban a Futura fogja végezni, amely a tegnapi tőzsdén elterjedt hírek szerint már megkapta az erre vonatkozó megbízást és meg is kezdte a vásárlást. Főleg árpát vásárol. Azonban már megindult a tülekedés más érdekeltségek körében is, hogy vásárlási megbízáshoz jussanak. De *a legnagyobb harc a hizlálók között tört ki*, mert a nagyipari hizlaldákon kívül sok uradalom és gazda igyekszik megbízást kapni. Az érdekeltségek kívül álló hozzáértők szerint ez a nagy tülekedés azért van, mert a kormány azt a megoldást választotta, a mely a kereseti lehetőségét biztosítja az egyes érdekeltségeknek.

A cifragulya felállítása

A gazdasági bizottság ülése

Debrecen város gazdasági bizottsága tegnapi délután ülést tartott, melyen több városgazdasági ügyben a bizottság a tanácsnak javaslatot.

Az ülést Dr *Talay* Zoltán tb. tanácsnok 4 órakor nyitotta meg.

Dr *Orosz* Árpád tb. aljegyző bejelentette, hogy a gazdaközönség köréből olyan megnyilatkozások történtek, hogy a *cifragulya felállítása országos gazdasági jelentőséggel bír*. Epen azért a tanács már intézkedett legutóbb ez ügyben. A cifragulya felállításával kapcsolatosan gulyaakol felállítása is, nem különben a kutaknak kutagásokkal való ellátása is szükségessé vált.

Epen ezért indítványozta, hogy a bizottság javasolja a tanácsnak, hogy az a kutak kijavítására 150 ezer korona hitelt engedélyezzen a hortobágyi intézőnek. Ez a hitel a kutabérekben megfelelő fedezettel bír. Egy év alatt ugyanis a város beszédné ezt a legeltető gazdákon kutbér címén. Egyidejűleg a hodályok építésére 87.800 kor. hitelt engedélyezését kéri.

Csanak Jenő bizottsági tag kifejtette, hogy *ily nagy összeggel méltánytalanság a gulyákat megterhelni*. Indítványozta, hogy a bizottság az előadóval szembenjart javasolja a tanácsnak, hogy a kutak javítására szükséges 150 ezer korona hitelt a tanács olyképen folyósítsa a hortobágyi intézőnek, hogy azt a *gazdaközönség 25 év alatt amortizációval törlesse le*. A bizottság ezt a javaslatot fogadta el.

A bizottság levette napirendről Győr vármegye azon felirati javaslatát, mely a sertések kötelező oltásának elrendelését célozta, azzal az indoklással, hogy az alkotandó új állategészségügyi törvényjavaslatban idevonatkozólag kielégítő intézkedések vannak.

Ugyancsak elvetette a bizottság Győr-

vármegye azon megkeresését is, mely a gyomirtás kötelezővé tételének elrendelését sürgeti.

Ezután több, apróbb gazdasági ügy került tárgyalás alá és ezek elintézése után az ülést az elnök 5 óra után berekesztette.

Elpusztított műemlékeink

A tőlünk elrabolt területeken a „hódítók” minden nyomát el akarják tüntetni a magyar kultúrának. Különösen a magyar képzőművészet remekei bántják a szemüket. Azért egymás után semmisítik vagy rongálják meg különösen azokat a szobrokat, amelyek a dicső magyar történelmi multról beszélnek.

A magyar közoktatásiügyi kormány akcióit indított a még épen maradt magyar műemlékek megmentése érdekében. Az egész művelt világ *figyelmét fel akarja hívni erre a vandalizmusra. E hónapban pedig a Nemzeti Szalonban kiállítás rendez az elpusztított magyar műemlékek tervrajzaiból, fényképeiből és esetleg megmentett részeiből.*

Az ellenséges megszállás alatt lévő területeinken több mint hatvan magyar műemléket pusztítottak el eddig, s ebben a tekintetben csehek, oláhok, szerbek egészen egyformán járnak el. Az oláhok megcsönkítették *Mátyás kolozsvári szobrát, ép úgy, mint ahogy a csehek Fadrusznak a másik remekét rombolták össze Pozsonyban. Különösen a Kossuth szobrokat és a millenáris emlékeket pusztították el.*

Ha a budapesti antant-missziók tagjai megnézik ezt a kiállítást, fogják-e szegyelni magukat barátaiért?

A MÁV tarifaemelése

Elhalasztják a viteldijemelést

Budapest, márc. 1. A kereskedelmi miniszter tudvalevően közölte az érdekképviseletekkel, hogy a vasuti díjszabás elleni kifogásokat legkésőbb ma déli 11 óráig nyújtják be hozzá.

Az érdekképviseletek részéről a beadványok ma meg is érkeztek a kereskedelmi minisztériumba, ahol a vasuti és tarifaosztály, valamint a Máv. igazgatóságának tagjaiból alakult értekezlet elé kerültek.

Az érdekeltségek körében az a hír terjedt el, hogy *Hegyeshalmy* Lajos kereskedelmi miniszter már aláírta volna a tarifarrendeletet. Ezzel szemben arról értesítenek bennünket, hogy az *aláírás nem történt meg, sőt a viteldijemelést március 15-ére tervezett életbeléptetése is elhalasztódik.*

Ma déli 12 órakor kellett volna ugyanis a *Vasuti és Közlekedési Közlönyben*, amely a Máv. hivatalos lapja, a tarifaemelésre vonatkozó hirdetménynek megjelenni, miután az üzletszabályzat értelmében a viteldijváltoztatásokat *14 nappal előbb ki kell hirdetni.*

A hivatalos lap *rendkívüli kiadása* azonban elmaradt és beavatott helyen úgy tudják, hogy a *közel napokban nem is fog megtörténni a tarifaemelés meghirdetése*, miután a kereskedelmi miniszter bizonyos pontokban engedni hajlandó az érdekeltségek kívánásainak és így valószínűnek tartják, hogy a *reform előreláthatólag csak április 1-én lép életbe.*

— *A láncoló kereskedés tilalma nem terjed ki az export árura.* Egy konkrét esetben ezt mondta ki a legfelsőbb bíróság, amikor is a Kuria a felperes felülvizsgálati kérelme folytán a felebbezési bíróság ítéletét a következő megokolással oldotta fel: Igaz ugyan, hogy az az ügylet, amellyel a termelő és a fogyasztó közé szükségtelenül beékelődő kereskedő a közszükségleti cikk árának drágulását idézi elő, bírói jogvédelemben rendszerint nem részesülhet, ez a jogelv azonban nem nyerhet alkalmazást arra az esetre, amikor a vétel tárgyat képező áru külföldre volt szállítandó, mert a láncolatlan kereskedést tilalmazó jogszabály kizárólag a belföldi fogyasztás védelmére szolgál, amiből okszerűleg következik, hogy közszükségleti cikknek külföldre való kivitele és külföldön való értékesítése céljára való megszerzése, mint a hazai fogyasztás érdekeit egyáltalán nem érintő ügylet jogszabály tilalmába nem ütközik.

NAPI HIREK

— *Spanyol m. kir. követség Párisban.* Budapestről jelentik: A Kormányzó a külügyminiszter előterjesztésére *Frañzovszky* Iván rendkívüli követ és meghatalmazott minisztert, a párisi m. kir. követség vezetőjét a párisi székhellyel felállítandó spanyol m. kir. követség vezetésével megbizta.

— *Hitelesítő közgyűlés.* Debrecen város törvényhatósági bizottsága ma délben fél 12 órakor *Miskolc* Lajos főispán elnöklété alatt hitelesítő közgyűlést tart. A közgyűlésen az elmúlt rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyvét hitelesítik.

— *Oláh Gábor gyászja.* *Oláh* Gábort, a kiváló költőt és író sulyos csapás érte, Édesanyja, öz. *Oláh* Mihályné, akinek több munkájában maradandó emléket emelt, rövid szenvedés után elhunyt. Tegnap temették el nagy és őszinte részvét mellett a Hatvan utcai temetőben. A költő gyászában nagyszámu tisztelői igaz szívvel osztoznak.

— *A háromszázéves Bethlen-kollégium.* Nagyenyedről jelentik: A nagyenyedi Bethlen-kollégium nagy ünnepre készül május havában. *Bethlen* Gábor erdélyi fejedelem 1622-ben Gyulafehérváron kelt rendeletével vetette meg alapját a híres református főiskolának amely napjainkig a legfényesebben töltötte be hivatását és Erdély számos nagyságát bocsátotta ki falai közül. A nagyenyedi Bethlen-kollégium és a debreceni, sárospataki főiskolákkal együtt a legrégibb tanintézet a magyar reformátusságnak. Az erdélyi fejedelemség korában tanárai között európai híru tudósok voltak, mint például *Bisterfeld*, tanára volt *Apácai Cseri* János, a magyar filozófia megalapítója. *Bethlen* Gábor és felesége, *Lordóffy* Zsuzsanna fejedelemné, bőkezűen ellátták az intézetet adományaikkal, úgy hogy a nagyenyedi kollégium ma is az ország egyik leggazdagabb tanintézete. A kollégium vezetősége a nevezetes évfordulót megfelelő keretek között akarja megünnepelni. A jubiláris ünnepeket két napra tervezik. Az ünnepség alkalmával tornaverseny tartanak, lesz még ezenkívül hangverseny, színelőadás, jelenetek a régi diákéletből. A Bethlen-kollégium ünnepe előreláthatólag igazi ünnepsége lesz az egész erdélyi magyarságnak.

— *Kedvezményes áru villanyáram a Máv-nak.* A város legutóbbi közgyűlése úgy határozott, hogy 1922 január 1-től kezdődőleg a felemelt áramárának csak 20 százalékát szedi a Máv.-tól. A tanács a közgyűlés ezen határozata felől a Máv. elnök-igazgatóságot átiratban értesítette is. Most a Máv. igazgatóság azt kéri a várostól, hogy a kedvezményt visszamenőleg 1921. évi április 1-től engedélyezze a város. Az átirat nagy meglepetéssel találkozott a városházán. Ez ügyben azonban még végleges döntés nem történt.

— *Gazdasági vasutak.* Mint értesülünk, újabb az Alföldi Első Gazdasági Vasut igazgatósága tárgyalásokat kezdett Jász-Nagykun-Szolnok, Csanád, Csongrád és Bihar vármegyék érdekelt községeivel keskenyvágyú, motorra berendezett mezőgazdasági vasutak építése ügyében. Az új vonalakkal azokat a községeket és vidékeket akarják a Máv forgalmába bekapcsolni, amelyeket eddig még vasut nem érintett. Debrecen érdekeltségének is időszerű volna talán ezzel a részvénytársasággal tárgyalásokba bocsátkozni.

— *Megdrágultak a fővárosi napilapok.* Az összes fővárosi napilapok tegnaptól, március elsejétől fogva a példányonkénti árat öt koronára emelték fel. Az árfelemelés természetes következménye a papír és egyéb nyomdai anyagok, nemkülönben a munkabérek nagymérvű megdrágulásának.

— *A vas- és fém munkások bérmozgalmá.* A magyarországi vas- és fém munkások központi szövetsége, valamint a keresztényszocialista vas és fém munkások országos szövetsége még február első napjaiban béremelési kérelemmel fordult a Magyar Vasművek és Fémgyárak Országos Szövetségéhez. A Munkaadók Egyesülete a legjobb akarattal foglalkozik a kérdéssel. Nyugtalanúság eddig csak néhány esetben fordult elő, amennyiben a kérdés helyes megoldása a legjobb stádiumban van.

azonban az utolsó korrektumok technikai okokból még a mai nap folyamán el nem készülhetnek, ez esetben holnapután jelennek meg a választójogi rendeletek.

— Az a körülmény, hogy az egyes ellenzéki frakciók esetleg passzivitásba vonulnak, csupán egyes pártvezérek, pártpolitikusok állásfoglalását jelenti. A szociáldemokrata párt mögött azonban az ipari munkásság hatalmas szervezett tömegei állanak, amelyeknek a választásoktól való tartózkodását, passzivitásba lépését nem tartom kívánatosnak.

A parlamentben szükség van a szociáldemokrata párt képviselőit. Nem lehet, hogy kitérve legyenek arról a helyről, ahol a különböző társadalmi osztályok kívánságai alkotmányos formák között megnyilatkozást nyernek. Az ipari munkásság azonban érje be ezzel és ne kivádjon a vidéki kerületekben is nehézségeket támasztani, ahol talajuk nincs, mert ez könnyen a Károlyi forradalom idejében felbukkant jelenségekhez vezethet.

Az egész ország megundorodott és felzaklatott a nemzetgyűlés személyeskedő harcától, most csupán egyet akar: nyugalmat, a komoly építő, alkotó munka légkörének megteremtését.

Merőben ez az akarat, amely az ország részéről az egységes párthoz való nagyméretű csatlakozásban is megnyilatkozik, vezetői a kormányt is törekvéseiben. A polgári nyugalom, a munka, a vállalkozási kedv fellesztése az, amelynek szükségét nem szűnnek meg hangsúlyozni.

Az ország meggyőződést szerzhetett arról, hogy ehhez kellő erő áll a kormány rendelkezésére s készen áll minden rendbontás elfojtására, minden esetleges rendzavarásnak — hiszen minden verekedő mögé nem állíthatunk deklaratív — a törvény teljes szigorával élő megtorlására. A kormány megmutatta, hogy céljainak elérésére erkölcsi eszközökhöz is tud folyamodni.

— Ismétlem, a jogrend, a konszolidáció teljes kiépítése, a vállalkozás, a munkakérv felébrítése mindennemű rendbontás szigorú retorziójával párosulva, azok a célok, amelyeknek integráns megvalósítását a kormány maga elé tűzte. Azonban nemcsak fizikai rendzavarások, hanem politikai rendbontások is nyugtalanítják a közvéleményt. A fizikai rendbontásokat rendőri eszközökkel, a politikai rendzavarásokat a nemzet lelki nyugalmának helyreállításával, a szélsőséges jelszavak lelkiismeretlen politikai felhasználásának elfojtásával — jöjjön az akár jobból, akár balról — nyomjuk el.

Egyes sajtóközlemények nyomán az a hír terjedt el, hogy Eckhardt Tibor sajtófnök rövid időn belül távozik állásából és Drasche-Lázár Alfréd személyében már utódját is emlegetik. Illetékes helyről ezzel szemben azt közlik munkatársunkkal, hogy Eckhardt Tibor — ha egyáltalán távozik — a választások befejezéséig semmiesetre sem hagyja el állását. Mint képviselőjelölt vagy Nagylakon lép fel Kordos Noéval, vagy Makón Nyéki Józseffel szemben.

Tulzott hírek terület visszacsatolásról

Budapest, márc. 1. Egy déli lapnak az a híre, mely szerint a határmegállapító bizottság javaslatára Szabadka és Zombor visszakerülne Magyarországhoz, illetékes helyen nyert felvilágosítás szerint minden alapot nélkülöz. Ez alkalomból ugyanezen a helyen rámutatnak arra, hogy mennyire lelkiismeretlenek ezen és hasonló tárgyú közlemények, amelyek szenzációs beállításukban csak arra alkalmasak, hogy úgy a hazai, mint az elszakított részek magyarságában mély csalódást keltsenek és esetleg beláthatatlan károkat okozzanak. (MTL)

A magyar-román határ

Szatmár, márc. 1. A román-magyar határmegállapító bizottság Nagyváradról Szatmárra érkezett. A bizottság március 1-én kezdi meg munkáját, amely napon a kiadott hirdetmény szerint a lakosságnak otthon kell tartózkodnia. Az érdekelt községekben nagy az öröm és lelkesedés, mert biztosra veszik, hogy a szinmagyar községeket és Szatmár városát visszacsatolják Magyarországhoz. Az új határ híre szerint Szinéváraljánál lesz.

A horvátok külön képviselőlete Genovában

A szovjet tiltakozik az értekezlet elhalasztása ellen

Radies István a horvát blokk vezére szerint, Benes dr. cseh miniszterelnök legutóbbi párisi és londoni sikertelen utjának tulajdonképeni célja nem kisebb dolog lett volna, mint előírni a nagyantantnak azokat a feltételeket, amelyek mellett a kisanantant hajlandó volna résztvenni a genovai értekezleten. Benes allitólág különösen Londonban talált rendkívüli hideg fogadtatásra. A jugoszláv kormányhoz közelálló Tribuna szintén megerősíti a kisanantant törekvéseinek meghiusulását.

A horvát blokk február 25-iki határozata szerint nem ismerik el a szerb kormányt, illetőleg a SHS állam kiküldötteinek azon jogát, hogy a genuai értekezleten a horvát értekeket képviseljék. A horvát jogok védelmére Genovában csak a horvát blokk egyedüli képviselői lehetnek hivatottak.

A Havas-ügynökség jelentése szerint Argentína és Brazília azzal a kéréssel fordultak Olaszországhoz, hogy őket is hívják meg a genovai értekezletre. Olaszország erről a kívánságról értesítette az angol-francia és japán kormányt.

Roma, március 1. A nemzetközi munkügyi hivatal állandó tanácsa április 5-én Rómában értekezletet tart, amelyen az április hó 10-én tartandó genovai értekezlet tárgyszorozatából a hivatali érdeklő pontokat fogja tárgyalni.

Toborzás a csendőrségbe

A belügyminiszter a csendőrséghez való önkéntes belépés ügyében felhívást bocsátott ki. A felhívás többek között a következőket mondja:

Hazánk egyik legtekintélyesebb fegyveres ereje a m. kir. csendőrség. Öröm és büszkesége a magyar népek, amely szeretettel és tisztelettel veszi körül a rendre ügyelő legényeket. Dicsősége a magyar nemzetnek, amely olyan pompásan szervezett és fegyverezett csendőrséggel rendelkezik, hogy hozzá hasonlót egész Európa nem tud felmutatni. Hazánknak nemcsak honvédségre, de csendőrségre is szüksége van. Mindkettő a szent hazai földet védelmezi. Teljes bizalommal fordulok hazánk fiataljához, abban a biztos reményben, hogy a magyar becsülethez híven siet majd jelentkezni a csendőrséghez és mindenkor büszke lesz arra, hogy a tekintélyes csendőrségi testületnek tagja lehet.

Felvételre a legközelebbi csendőrsőn lehet jelentkezni, ahova el kell vinni a keresztlevelet és a katonai okmányokat. A továbbiakat a csendőrsőparancsnok mondja meg.

A jelentkezőnek hat évi szolgálatra kell magát köteleznie. Ebből egy év próbaszolgálat. A vállalt hat évbe beszámítják a próbaszolgálatot, valamint a megelőző katonai szolgálatot, de az utóbbiból legfeljebb 3 évet.

A felvételi feltételek a következők:

1. Magyar honosság. 2. Fedhetetlen erkölcsi magaviselet. 3. A jelentkező ne legyen 19 évnél fiatalabb, vagy 40 évnél idősebb és nőtlen, vagy gyermektelen özvegy legyen. 4. Megfelelő testi alkalmassággal bírjon. 5. Magyar nyelven megfelelő jártas legyen. 6. Irni, olvasni és számolni tudjon.

A zsold a következő: Próbaszoldőr részére évi 10800—13200 K, csendőr részére évi 14400—21000 K, őrmester részére 22200, törzsőrmester részére 23400, főtörzsőrmester részére 25200, tiszthelyettes részére 25200—28800 K. A csendőraltsztek és tiszthelyettesek az eltöltött szolgálati idő szerint pótdíjban is részesülnek, amelynek összege évi 1500—3420 K-ig emelkedik. Ezenfelül jár még lakáspénz és lakáspótlék, vagy természetbeni elhelyezés, továbbá élelmezési adagváltás, családi pótlék, természetbeni ruhaellátás és járó pótdíj. A honvédség tényleges állományából közvetlenül átlépő továbbszolgáló altsztek megtartják katonai rendfokozatukat és katonai szolgálati idejük egyharmadának alapul vétele mellett a katonai illetményeket kapják.

A jelentkezők a következő kedvezményekre számíthatnak:

Mindenki kérheti, hogy ahhoz a csendőr-

Bécs, március 1. A *Richspost* jelenti, hogy Franciaország és Csehország katonai egyezményt kötöttek, amelynek értelmében a két ország 50 évre kölcsönös kötelezettséget vállalt arra, hogy Németország részéről történő támadás esetén a két állam fegyveres segítséget nyújt egymásnak.

Moszkva, március 1. Csicserin külügyi népbiztos táviratot intézett az olasz külügyminiszterhez, amelyben esodálkozásának ad kifejezést a genovai konferencia bizonytalan elhalasztása felett. Nem fogadja el azt a megokolást sem, amelyet az olasz külügyminiszter válaszában hangoztatott és utal azokra a nehézségekre, amelyek az orosz delegátusoknak az ország legtávolabbi helyéről való összehívásuk folytán keletkeztek. Javasolja, hogy a konferenciát végérvényesen március 23-ra tűzzék ki, amiről három héttel előbb értesítsék már az érdekelteket. A távirat másolatát Csicserin megküldötte az angol külügyminiszternek is.

Londonból jelentik: Angol politikai körökben kellemetlen hatást keltett, hogy a francia kamarában szóba hozták a háborus bűnösök ügyét, annál is inkább, mert általános felfogás szerint a legfelsőbb tanács kebelében hallgatóság az a megoldás jött létre, hogy ezt a kényes kérdést nem oldják meg a genovai értekezleten.

kerülethez osszak be, amelynek területén szolgálói óhaj. Akik lovas katonai kiképzésben részesültek, kívánságukra lovas csendőrök lehetnek. A csendőrök mentesítik a közérdekű munkára való kötelezettség alól. Évenként 3—6 heti szabadságot kaphatnak. Ha magán- vagy családi viszonyaik szükségessé teszik, az elvállalt szolgálati kötelezettség letelte előtt is elbocsáthatók. A felsőbbes engedélyével meg is nősülhetnek. Szolgálatképtelenség esetén 5 évi szolgálaton alul végkielégítést, 5 éven felül pedig nyugdíjat kapnak. Az előirt szolgálati kötelezettség letelte után kérelmükre polgári közszolgálati alkalmazást nyerhetnek.

A külföldi diplomaták honosítása

A kultuszminiszter nyilatkozata

Budapest, márc. 1. Bizonyos lapok napok óta cikkeznek a külföldi egyetemeken szerzett diplomák nosztrifikálásáról. Megkérdeztük ez ügyben Vass József kultuszminisztert, aki a következőket mondotta:

— A különböző jelentésekből úgy tudjuk, hogy az elszakított részekben a magyarságot eltiltották a magyar főiskolák látogatásától, vagy ha magyar főiskolán meg is szereztek diplomájukat, azt az utódállamok nemcsak hogy nem honosították, hanem érvénytelennek tekintették. Mindezek alapján a viszonyosságok nem-etközi egyezmény útján leendő megállapítása érdekében tárgyalások indítottak. A jogkölcsonosság elve alapján a hazai egyetemek sem lehetnek abban a helyzetben, hogy a szomszédállamok egyetemei által kiadott érvényes okleveleket kedvezőbb elbánásban részesítsék, mint ök a miénket.

Erre vonatkozólag kiadott az 1921. évi július 24-iki 114716. számú rendelet, mely szerint a megszállott területen lévő volt magyar egyetemek, valamint az utódállamok részéről kiadott oklevelek honosítása ügyében, mindaddig, amíg a honosság alapján a kérdéses diplomáciái uton nem rendeztetik, nem óhajunk állást foglalni. Tehát az általános nemzetközi jogszabályként veendő viszonyossági elv hiányában nincsen elzárva a lehetőség annak, hogy az utódállamok egyetemein szerzett érvényes diplomák helyett magyar diplomákat kapjon valaki olyan feltételek mellett, mint amelyek a honosításra 10 év óta fennállottak.

— Drágul a német szén. A német birodalom szénügyi bizottsága a rajnai westfáliai szénértékét több mint 200 márkával emelte fel. Március 1-től kezdve megdrágult a brikett és a barnaszén is.

A sajtófőnök helyén marad. Egyes sajtóközlemények nyomán az a hír terjedt el, hogy Eckhardt Tibor sajtófőnök rövid időn belül távozik állásából és Drasche Lázár Alfréd személyében már utódját is emlegetik. Illetékes helyen ezzel szemben azt közlik, hogy Eckhardt helyén ezzel szemben távozik, a választások befejezéséig semmiesetre sem hagyja el állását.

Dosztójewszkij irodalmi hagyatéka. Berlinből jelentik: A moszkvai bolsevista lapok érdekes tudósításokat közölnek arról a felbe csúszott irodalmi hagyatékról, mely most került napvilágra. Január 3-án a moszkvai történelmi múzeumban tartott ülésen nyitották ki orosz irodalombuvárok azt a tűzálló szekrényt, melyben *Dosztójewszkij* irodalmi hagyatéka volt. Ezt a szekrényt a nagy író özvegye azzal a feltétellel hagyta a múzeumba, hogy azt csak halála után nyithatják fel. Feszült érdeklődés közepette a következő dolgok kerültek elő a szekrényből: Két viaszos vászon-táska, a költő jegyzőkönyveivel és hivatalos feljegyzésével, azonkívül a *Karamazov testvérek* II. részének kézírata, a *Podroszok* vázlatai és tervei, levelek, az író halálának dokumentumai és annyi egyéb értékes kézirat, hogy Dosztójewszkij felesége naplójának beleszámitásával körülbelül tíz kötetre tehető ez az irodalmi hagyatéka. Ezen a most feltárt irodalmi hagyatékon kívül azonban Oroszország különböző részeiben, főleg a pétervári főlevéltárban is nagyértékű Dosztójewszkij kútforrások találhatóak, úgy hogy a közeljövőben már bizonyára valamely kiadó cég fogja nyilvánosságra hozni a nagy orosz író eddig még ismeretlen írásait.

Kereskedelmi alkalmazottak batyus estélye. A debreceni Kereskedelmi Alkalmazottak Egyesülete március 4-én, a Royal étteremben, zártkörű „batyus“ táncestélyt rendez, amelyre minden egyesületi tag hivatalos. Külön meghívókat ez alkalommal nem bocsát ki az egyesület vezetősége, hanem ez uton kéri tagjait és azok hozzátartozóit, hogy megjelenésükkel az egyesületet megtisztelni sziveskedjenek.

Erzberger gyilkosai Budapesten. Berlinből jelentik: A berlini lapok kifejezést adtak annak, hogy Erzberger két gyilkosát állítólag bizonyos Budapesten tartózkodó segítők mentették meg az elfogatás elől. Két német detektív hosszabb ideig nyomozott Budapesten és megállapították, hogy a két egyén hosszabb ideig Budapesten tartózkodott. A budapesti rendőrség mindenben segítségére volt a két német detektívnek. A rendőrség eljárásának sikertelenségéhez nagyban hozzájárult az a körülmény, hogy az offenburgi ügyészség köröző levele későn érkezett Budapestre. A magyar rendőrséget vád tehát nem terheli.

Teheránforgalom a Dnnán. A m. kir. Tenger és Folyamhajózási RT. igazgatósága közli, hogy az árufelvételt, Régensburg, Passau, Linz, Pozsony, Ujpest, Budapest és Budapest dunaparti teheráru állomások egymásközötti forgalmát folyó évi március 6-val megindítja. A Budapest dunaparti állomással való viszonylatban csakis teljes kocsirakományt, fuvarlevelenként legalább 12 ezer kgr. teherárut lehet feladni.

Romániának nincs fölösleges buza ija. A Neues Wiener Journal szerint Romániában jelenleg már csak 6000 vagon buza van. Ez a mennyiség belföldi fogyasztás számára nélkülözhetetlen és ezért Románia nincsen abban a helyzetben, hogy akár Svájcnak, akár Franciaországnak az előre lekötött terménymennyiséget leszállíthassa. Erre vezethető vissza a román valutának a külföldi pénzpiacon történt ellanyhulása.

A debreceni ügyvédek köréből. A debreceni ügyvédi kamara közölni teszi, hogy *Czipott György* nyug. kir. kuriai bírót, *Szentpáli-Gavallér Lajos* nyug. kir. ítélőtáblai bírót, továbbá *Schlöter Ferenc* ügyvédek az ügyvédek névjegyzékébe Debrecen székhellyel felvette Beregi Nagy Sándor debreceni ügyvéd az ügyvédek névjegyzékéből elhalálása folytán törölte, irodája részére gondnokul dr. *Hódy Bélát* rendelte ki. Dr. *Szántó Dezső* debreceni ügyvéd a kamara fegyelmi bíróságának 504/1921 F. és a m. kir. Kuria ügyvédi tanácsának 1921-99/I. számú jogerős ítéletével az ügyvédségtől elmozdított, irodája részére a már korábban kirendelt dr. *Grünberger Jakab* ügyvéd továbbra is gondnoki tisztében véglegesítették.

A Szent Erzsébet Nőegylet választmánya ma délután 3 órakor *Csanak Józsefné* elnöknő elnöklété alatt a kath. Népszövetségi Otthonban ülést tart. Kéretnek a választmányi tagok, hogy pontosan jelenjenek meg.

A fényüzési és a forgalmi adó kulcsa. Félreértések elkerülése végett a nagyközönség érdekében illetékes helyről közlik, hogy az 1922. évi VI-ik t. cz. 2-ik fejezetének 8-ik szakasza csak felhatalmazza a pénzügyminisztert arra, hogy a fényüzési adó kulcsát egyes fényüzési tárgyakra legfeljebb 20 százalékra emelje fel. De ezzel a felhatalmazással a pénzügyminiszter mai napig sem élt. Mindaddig, míg az erre vonatkozó rendelet meg nem jelenik, a fényüzési és forgalmi adó kulcsa változatlan 10 százalék, illetve másfél százalék.

Az utcák burkolása. Debrecen város tanácsa tegnap délelőtt 11 órakor *Csöka Sámuel* h. polgármester fogadó szobájában bizalmas megbeszélést tartott. A megbeszélés tárgyat a külső és belső utcák és utak kövezeti munkálatai képezték. A tanács a megbeszélésen elhatározta, hogy a munkálatokhoz szükséges költséget az Északmagyarországi Bazaltbánya R.-T.-nél fogja beszerezni és pedig ugyanazon feltételek mellett, mint aminőket a R.-T. fent tart az államépítészeti hivattal szemben.

A debreceni Ipartestület tanácsa ma délután 4 órakor *Varga Lajos* ipartestületi elnök elnöklété alatt tanácsulást tart az Ipartestület tanácstermében.

NAPIREND

Csütörtök 1922 március 2

Prot.: Lujza. Kath.: Szimpl.

Közművelődési könyvtár nyitva reggel 8-tól esti 8-ig.

Kollegiumi Könyvtár nyitva d. e. 10-12-ig.

Csokonai-színház: Este fél 8 órai kezdettel: „Névtelen asszony”. A) bérlet.

Modern kabaré (Petőfi-tér). Előadás este háromnegyed 9 órakor

Széchényi-orfeum (Petőfi-tér) előadás este fél 9 órakor.

Apolló mozgó előadása 5, 7, 9 órakor kezdettel.

Urania mozgó előadások 5, 7, 9 órakor.

Temetetlenül a hóiharban

A nagy havazások elmulta után nap mint nap találkozni azokkal a rendkívüli esetekkel, amik az itéletidő alatt előfordultak. Ilyen különösség az az eset is, amely a Nagycserén történt és amelyről alább számolunk be.

Jenei István 78 éves nagycseri lakos még február 12-én meghalt agkori gyöngeségben. A halottat azonban a nagy hófúvás miatt nem tudta a gyászoló család eltemetni s ezért a hullát a család a kamrában zárta el. A hullát itt 9 napon át feküdt, mely idő alatt részben oszlanak indult, részben pedig patkányok férköztek hozzá. Mikor az időjárás végre annyira megenyhült, hogy az utak járhatók lettek, *Jenei* családja bejött a városba és itt az előjáróság-nál jelentették a halálesetet. Az előjáróság nyomban intézkedett a hulla beszállításáról. A hullát a hullaszállító kocsival az előjáróság a városba hozatta és itt a Péterfia-utcai temető hullaházában helyezték el.

A nagy hó miatt azonban a temetéseket itt sem tudták végezni s így a szerencsétlen *Jenei* hullája 3 napig feküdt a *Péterfia-utcai* temető hullaházában. Csak most lehetett, február utolsó hetében végre eltemetni.

A tőzsde

Magyar korona: 73

Rendkívül tartózkodó hangulatban nyitott a mai tőzsde és az összes értékekben a tegnapihoz alacsonyabb árfolyamok kerültek felszínre. A bankoktól igen kevés vételi megbízás érkezett be és a spekuláció is tartózkodott a vásárlásoktól.

Budapesti zárlat

Magyar hitel 1920, Osztrák hitel 733, Angol-Magyar 840, Leszámitoló bank 815, Magyar-Olasz 310, Jeltz hitelbank 280, Hazai bank 625, Salgó 6000, Rimamurányi 2440, Közúti 885, Déli vasút 1640, Államvasút 5425, Keresk. bank 6975, Általános takarékpénztár 1010, Pesti hazai 24850, Borsod-miskolci 3450, Concordia 2150, Budapesti gőz. 5850, Gizella 2450, Hungária 2600, Viktória 7825, Becsesini 6600, Kohó 5725, Általános készpénz 11030, Urikányi 6300, Adria 6475, Atlantic 2575, Levante 7200, Trust 2065, Gans-Danubius 40000, Ganz villamos 6550, Lipták 518, Magy. ac. l. 2650, Schlick 1060, Wörner 605, Brassói 4400, Izzó 5700, Spódium 2550, Hazai faterm. 2075, Klottild 3200, Erdő 875, Nasicl 17800, Neuschl. Licht. 580, Orsz. fa 1030, Telefon 4100.

Valuták

A valutapiac nagy fokú üzletlenség mellett határozottan lanyha volt. Az összes értékek különösen a nyugatiak nyitási szintjük alatt zártak. A tulkinát következtében a dollár igen lanyhan tendált. A devizapiacra a helyzet valamivel kedvezőbb volt. A nyugati valutákban élénkbb vételkezdés mutatkozott, úgy hogy

60 szebbnél-szebb szalmakalap
modell választékkal vezet a Piacz-utca
9. szám.

Női- és férfikalapok szakszerű áttormálása.

Milánó, Páris, Zürich kifizetésekben, noha kisméretű, de emelkedő tendencia juttott érvényre.

A nemesfémpek piaca lanyha volt. Ezüst koronát erősen elhanyagolták, árfolyama 42 és fél, 5 koronás 221-20, forint 116-117. Az aranypiac üzletlenség.

Napoleon 2590-2610, Angol font 3050-3070, Dollár 679-689, Francia frank 6325-6375, Márka 312-322, Lira 3572-3625, Osztrák kor. 10-00-11-00 Rubel 4900-5000, Lei 513-525, Szokol 1200 210, Svájci frank 13475-13525, Korona dinár 817-27, Lengyel marka 16 00-17 00.

Devizák

Amsterdam 264-69, Koppenhága 145-00-149-00, Krisztiania 117-00 120-00, London 3060-3090, Berlin 305-00-315-00, Milánó 3600-3500, Páris 6325-6350, Prága 1205-00-1215-00, Stockholm 183-00-187-00, Svájc 135-00-136-00, Bécs 10-00-11-00, Zágráb 200-00-110-00, Newyork 687-697.

Zürichi zárlat

Berlin 227.50 Holland 196-00, Newyork 510, London 2268, Páris 4710, Milánó 2640, Brüsszel —, Prága 900-00, Budapest 73, Zágráb 155-00, Bukarest —, Varsó 13, Bécs 10, Osztrák belbélyegzett 8.50

Terménytőzsde.

Jobb megítélés következtében az irányzat javult, az árpa szilárdult. Buza 25 koronával emelkedett. Rozs üzletlenség. A többi eikkekben magasabb áron kötöttek zabban glénk kereslettel, a takarmányárpa szilárd.

Hivatalos árak: Buza tiszavidéki 2560-2580, fehérmegyei 2550-2580, pestmegyei 2550-2580, rozs 1800-820, takarmány árpa 1875-1925, sörárpa 1825-875, köles 1920-2000, zab 1760-800, tengéri 2175-225, repce 33-34. Korpa 1365-Előfordult kötések: Buza egy vagon 2550; 5 vagon ugyanannyi ab állomás, egy vagon 2250 ab állomás, 2 vagon 2540 ab állomás.

Sertésjelentés

Szabad vásári maradvány 215 sertés, és 21 süldő. Erkezett 321 sertés és 55 süldő. Eladott 190 sertés, Árak: Zsirsertés fiatal nehéz 85-95, könnyű 70-85.

— **A záróra meghosszabbítása.** Mint félhivatalosan jelentik, a belügyminiszter rendeletet adott ki, amely szerint március elseje utáni alkalmakra kivételesen és esetenként megadandó záróra meghosszabbítások engedélyezésének jogát további intézkedésig Budapesten az államrendőrség főkapitányára, egyebütt pedig az illetékes II. od. foku rendőrhatalóságokra ruházza át. A miniszter felhívja az illetékes hatóságok figyelmét, hogy a kérelmek érdemleges elbírálásánál legyenek mindenkor figyelemmel az ország szomorú helyzetére és a súlyos gazdasági viszonyokra és azok szemmel tartásával, csak olyankor engedélyezzenek záróra meghosszabbítást, ha azt a jótékony és hazafiasság szempontjából minden tekintetben indokoltnak látják.

— **A művirág-tanfolyam.** A Szent Erzsébet-nőegylet vezetősége kéri mindazokat, akik Engesszer Józsefné urnónél a művirág-tanfolyamra jelentkeztek hogy ma délután 5 órakor jelenjenek meg a reáliskola rajztermében. Budapestről a tanfolyam vezetője leérkezett s a tanórák megbeszélése tárgyában igen fontos a már jelentkezők megjelenése.

— **Szaporodnak a muzeumok.** A szabad egyetemekkel egysorban halad a vidéki muzeális intézmények fejlesztése. Most három vidéki város, Keszthely, Kesztemét és Kaposvár határozta el, hogy muzeumot létesítenek. A keszthelyi muzeum felállításához Festetics Tasziló gróf 8 millió korona értékű építkezési anyagot ajánlott fel, Keszthely városa pedig 2 és fél millió koronát szavazott meg a költségekre. Az új intézménynek Balatoni Muzeum lesz a neve. Ehhez hasonlóan Kesztemét is nagy többséggel mondotta ki legutóbbi közgyűlésén, hogy városi muzeumot épít. Kesztemét a muzeum építési költségeihez felerészben járul hozzá, a másik felét a kormánytól varja. Kaposvár 3 százalékos pótdát szavazott meg, amelyből rövid időn belül akkora tökélet remélnék, hogy hozzáfoghatnak a muzeum építéséhez.

— **Ankét az italmérési szabályrendeletéről.** Az új italmérési törvény, mint ismeretes, csak a napokban jelent meg a hivatalos lapban és így csak alig pár napja van életben. Azonban máris megannyi észrevétel merül fel a törvénnyel kapcsolatban. Az új törvény értelmében változást fognak szenvedni a városi szabályrendelet idevonatkozó szakaszai is. Ennek megfelelően a városnál már nagyban készülnek a megfelelő új szabályrendelet megalkotására. Hír szerint ebben az ügyben a városháza a pénzügyigazgatóság bevonásával a közeli napokban ankét lesz.

— **A tuskófa aprítási díja** az árvizsgáló bizottság legújabb megállapítása szerint a következő: A szintuskó aprítási tájékoztató díja mintként 18 K. A vegyestuskóé 12 K 50 fillér. Ezen árszabály március 2-án lép életbe.

— **Ehenthalt orosz egyetemi tanár.** Berlinből jelentik: Az eszt lapok az orosz és a tudományos élet válságos helyzetéről újabb katasztrófa kapcsán adnak hírt. Saint Illaire a dorfasti egyetem zoológiai tanszékének volt professzora ehenthalt.

— **Italmérések felülvizsgálása.** Az előjáróság két főtisztviselője tegnap az italméréseket és korecsmákat vizsgálta felül, hogy az iparengedélyek és az iparigazolványok az egyes italmérések és vendéglők, korecsmák, kávéházak tulajdonosainál rendben vannak-e. Nagyon sok helyen már a szóban forgó engedélyek és igazolványok rendben találtak. Itt említjük meg, hogy a korecsmák egyrészt megvizsgálását az előjáróság két főtisztviselője kényesülte jobb időkre halasztani. Ugyanis a külsőségeken az előjáróság kocsija a nagy sár, hó és kátyuban összetört és így a felülvizsgálatokat félbe kellett szakítani.

— **Az öngyilkos német nevelőnő.** Mint tegnapi számunkban megírtuk, Neugebauer Zsófia 24 éves német nevelőnő a Margit-fürdőben megmérgezte magát és súlyos belső sérüléseivel a közkórházba, az egyetemi klinikára szállították. A szerencsétlen nevelőnő még mindig eszméletlen állapotban kintlódik a közkórház belgyógyászati osztályán. Tegnap délelőtt dr. Csige Sándor rendőrfogalmazó kint járt a közkórházban az életunt nevelőnő kihallgatása céljából. Azonban Neugebauer Zsófiát még mindig nem lehetett kihallgatni, mivel állandóan önkivületi állapotban van.

— **Táncestély a Royalban e hó 5-én,** vasárnap az iparos és kereskedő ifjak táncvizsgával egybekötve. Az új tanfolyam már megkezdődött, beiratkozni még lehet.

DEBRECZENI KALAPGYAR

Szél Gergely

Női és férfi kalap megrendelések és javítások gyorsan pontosan készíttetnek **Piac-u. 63. sz.**

Belyegzőgyár és vésszintézet
PAULÓ I.
Sathyanyi-utca 22.
Telefon 1365.

Forgács István
műorás
Bádogy-s-u.

Kis ház jókarban, 950
□ 61 telekkel
konyhakertnek
kiválóan alkalmas fekete agyagföld **eladó.**
Nemes-utca 7. szám (Tócsó kert).
Értekezhetni „Hajdúföld” szerkesztőségében
délután 6 órakor.

SZÍNHÁZ.

o
HETI MŰSOR

Csütörtök: Névtelen asszony. A) bérlet.
Péntek: Névtelen asszony. B) bérlet.
Szombat: Névtelen asszony. C) bérlet.
Vasárnap délután: Rip Van Winkle.
Vasárnap este: A kis gróf.
Hétfő: Színház. Bérletszünet.
Kedd: Színház. Bérletszünet.
Szerda: Színház. C) bérlet.
Csütörtök: Színház. A) bérlet.
Péntek: Színház. B) bérlet.
Szombat: A kis gróf. Bérletszünet.

Színházak és mozgószínházak közleményei:

Névtelen asszony a Csokonai színházban. Csütörtökön A) bérletben újítja fel a Csokonai színház a **Névtelen asszonyt**. A társulat legjobb erői: Halassy Mariska, Kardoss Géza, Rubinyi, Szigeti, Heltay alakításai adják meg a darab elmaradhatatlan sikerét.

Székely vér. Történelmi mozsizkeccs, az Uránia slágere. Itt lesz nemsokára.

Huller István esküje. A világ legszebb artista drámája e héten az Urániában, ezt meg kell nézni mindenkinek.

Az egész város lázas türelmetlenséggel várja a „Székely vér” c. mozsizkeccset.

Az ördög szerelme. Kalandor film csütörtökön az Urániában. Rendes helyárok. Utalvány érvényes.

Robinsonok. Dráma 8 felvonásban a Nordisk filmgyár kitűnő produkciója, egy hajótörés érdekfeszítő története, ma utoljára az Apollóban.

Karnevál gyermeke. Egy farsangi történet öt felvonásban, a párisi Pathé-gyár remeke holnap pénteken az Apollóban. Szereplők a párisi comedie francaise művészei, a történet színhelye Nizza, a nagy karnevál idején és Páris. Ezenkívül minden előadásra Ch. Percel Carola ballet növendékeinek vetített táncos képei lesznek bemutatva. A képek Kozma mester műtermében készültek. Jegyelővétel.

FIGYELEM! FIGYELEM!
INTIM KABARÉ
volt „SZÉCHÉNYI” Petőfi-ter.

Március hó 1-től mutatja be újonnan szerződötött társulattal a szenzációsan mulattató új műsorát. Előadás kezdete fél 9 órakor. Belépő díj vigalmi adóval 40 K. Előadás után modan táncok bemutatása.

ZÖLDI M. igazgató. **WEISZ S.** tulajdonos. **VIDOS J.** rendező

— **Husfűstölés** pontosan és kifogástalanul Zöldfa-utca 3. sz. alatt.

ELADO

5 és fél kat. hold föld Ondódon
30 kat. hold föld a Diószegi úton
13 kat. hold föld a Cserén
75 kat. hold föld a Halápon
38 kat. hold föld a Nádudvaron
8 kat. hold föld a város alatt
Bővebbet

Debreczen, Miklós-u. 7. sz.

Aranyért, Ezüstért
budapesti magas árakat fizetek
Kramer Simonffy
utca 17.

Pipere szappanok valamint Parfümök minden illatban, Fertőtlenítő szerek stb. a legolcsóbban szerezhetők be a **Korzó Drogueriában**
Piac-utca 42.
TELEFON 14-80

Dollárt,

ARANY, EZÜST
pénzt, más tisztelet
pénzt legdrágább-
ban vesz
Simon Bankiroda DEBRECZEN.
Kossuth-u. 11.
Idegen kifizetések legolcsóbban. T. 903.

Köváry és Altmann

szűcs mesterek, Debreczen, Piac 42.
Pannónia szálló udvar.
Mindenféle szűcs munkákat szakszertlen készít a legutóbbi divat szerint.
Ugyanott kész munkák kaphatók.
Megrendeléseket pontosan eszközöl.
Vadbőröket veszünk és kiké zítünk.

MAGVAK.

Gazdasági, konyhakerti és virágmagvak nagyban és kicsinyben

KONTSEK GÉZA

Debreczen, Kossuth-utca.

KAPHATÓK: Takarmányrépa magvak, Arankamentes Lucerna és Lóhere mag, Angol perje, Pázsitfűmag, Muhar, Bükköny, Köles, Borsó és Bab, Tengeri stb. stb. Raffia, Rézgálic, Rézkénpor.

Ha meg akar Ön szabadulni

Reuma-, Csuz-, Köszvénytől

akkor rendelje meg a **KANYÓ-FELE** legbiztosabb szert, amely szabadalmazott és törvényileg védve **REUMAKOL**, amelytől már több ezren gyógyultak, idült betegség vagy öregség nem határoz.

Megrendelhető egyedüli feltaláló-nál utasítással együtt: VI. kerület **Kanyó Sándor** Reumagyógyász készítő Budapest, I. I.abella u. 45.